

Reactie op het Hoofdlijnenakkoord

De ouder wordende samenleving

De bevolking wordt ouder en we leven langer. We hebben ruim drie miljoen 65-plussers in Nederland. Dat is 20,5% van de bevolking. Een getal dat in 2040 stijgt naar een kleine vijf miljoen. De gevolgen van de (dubbele) vergrijzing merken we dagelijks op allerlei terreinen. De meest zichtbare zijn de toenemende krapte op de arbeidsmarkt en de schaarste op de woningmarkt.

We gunnen het iedereen om op een goede en fijne manier ouder te worden in Nederland. We weten dat veel mensen nog lang vitaal blijven. We weten ook dat als mensen actief blijven, ze zich betrokken blijven voelen en zich gezien weten, dat dit bijdraagt aan goed ouder worden. Mensen willen ook graag zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen.

We willen met elkaar zorgen dat we in Nederland op een goede manier ouder kunnen worden. We willen als samenleving de mogelijkheden die de ouder wordende bevolking biedt, ten volle benutten. Ouderen vormen een potentieel voor de arbeidsmarkt, zijn mantelzorger, doen veel vrijwilligerswerk en vangen veel af in familie en andere sociale verbanden.

Op dit moment voeren we door het hele land gesprekken over ouder worden en hoe mensen zich hierop voorbereiden. U bent van harte uitgenodigd om hierbij aanwezig te zijn om direct van ouderen te horen hoe mensen het ouder worden ervaren. De behoeften en zorgen van ouderen en wat zij zelf kunnen doen om zo goed mogelijk ouder te worden, bespreken we graag met u.

Wonen

We zijn zeer verheugd dat volkshuisvesting een prioriteit binnen het Akkoord is en dat er stevige regie gevoerd gaat worden om te zorgen dat de bouwdoelstellingen ook daadwerkelijk gehaald worden. In dat kader zouden we er voor willen pleiten om prioriteit te geven aan de bouw van woningen die aansluiten bij de behoefte van ouder wordende samenleving. Ook om doorstroom te bevorderen. We weten inmiddels dat als ouderen verhuizen, dit meerdere verhuisbewegingen op gang gaat brengen. Daarnaast is het goed om te bekijken hoe er vanuit bestaande gebouwen getransformeerd kan worden en de bestaande woningvoorraad wordt uitgebreid door bijvoorbeeld optopping, splitsing, enz.

De behoeften zijn divers. Daarom is het noodzakelijk dat al in de planningsfase gesprekken gevoerd gaan worden met toekomstige bewoners. We weten uit onze eigen onderzoeken en gesprekken dat zelfstandig kunnen blijven wonen zeer belangrijk is. Maar daarnaast vinden mensen het ook prettig om in hun directe omgeving contacten te leggen. Er zijn vele varianten te bedenken om dit mogelijk te maken. Maar essentieel is het om goed aan te sluiten bij wat mensen zelf willen en nodig hebben. Wij beschikken over vele contacten die hun ervaringen met u kunnen delen en wij maken deze kennis graag voor u beschikbaar.

Daarnaast zouden we willen pleiten om naast de woningen ook te investeren in de wijken. Het belang van ontmoeten, ontwikkelen van gezamenlijkheid (Noaberschap) en meer omzien naar elkaar, zouden we graag stimuleren. Wij vinden dat wonen, wijken en welzijn niet los van elkaar gezien kunnen worden. Ook weten we dat als we meer investeren in welzijn, mensen minder eenzaamheid zullen ervaren. We zorgen er daarmee voor dat mensen minder snel naar bijvoorbeeld medicijnen grijpen of naar de huisarts of spoedeisende hulp gaan. Mensen willen van betekenis zijn voor een ander en zullen met een beetje hulp met elkaar aan de slag kunnen gaan.

Het begrip coöperatief wonen wordt geïntroduceerd in het Akkoord. Wij lezen dit als het stimuleren en versterken van (burger) initiatieven, zoals de Thuisplusflats, Habion, Liv Inn, Austerlitz of de Knarrenhofjes. We denken graag mee hoe het makkelijker gemaakt kan worden voor mensen om samen van alles op te zetten met betrekking tot wonen, zorg en ondersteuning.

Ouderenzorg

We hebben ons als Seniorencoalitie verbonden aan de uitgangspunten van het 'Generiek kompas Samen werken aan kwaliteit van bestaan', waarin de verbinding gemaakt wordt tussen zorg thuis, in de wijk en in het verpleeghuis. We willen zoveel mogelijk voorkomen dat mensen in het verpleeghuis terecht komen. We vinden het prettig dat in het Akkoord gesproken wordt over verpleegzorgplekken. Dat geeft ruimte om te bekijken samen met de client, mantelzorger en professional, waar en hoe deze zorg het beste gegeven kan worden.

We vinden dat naast de versterking van de samenwerking tussen huisarts, wijkverpleegkundige, client en mantelzorger binnen de eerstelijnszorg, er ook een rol is weggelegd voor gemeenten. Zij hebben bij uitstek een taak om te zorgen dat de welzijnsvoorzieningen op peil blijven en dat zij kunnen investeren in het voorkomen van zorg. De sleutel

hiervoor ligt in het stimuleren van bewegen, het actief kunnen blijven en het kunnen leggen van contacten. Mensen doen dit veelal niet uit zichzelf en hebben daar hulp bij nodig. Zeker de groepen die dit niet gewend zijn. Denk bijvoorbeeld aan de mensen met een migratieachtergrond, mensen die wonen in achterstandswijken of mensen met een beperking.

Wij zouden de wijkteams willen versterken en ze naast de oren en ogen in de wijk, ook positioneren als eerste aanspreekpunt en schakel tussen het sociale en medische domein. Iemand die naar de huisarts gaat vanwege niet welbevinden en die schulden blijkt te hebben, hoort geen medische oplossing te krijgen maar een oplossing om van de schulden af te komen. De wijkteams vormen hier een goede brugfunctie in.

Digitalisering

De digitalisering van de samenleving neemt in snel tempo toe. Dit heeft grote impact op ons leven. Het brengt veel voordelen met zich mee, zoals nieuwe, snellere, betere en goedkopere producten en diensten. Maar we zien ook dat er een grote groep mensen is die niet of nauwelijks mee kunnen of willen gaan in deze ontwikkeling. Ook deze groep verdient blijvend aandacht van de beleidsmakers. Het is van belang dat iedereen volwaardig kan blijven deelnemen aan de samenleving. Hierom dienen fysiek contact en persoonlijke ondersteuning, bijvoorbeeld via de telefoon, altijd mogelijk te blijven.

Met de digitalisering zien we ook steeds nieuwe vormen van oplichting en fraude ontstaan. Vooral voor ouderen geeft dit een gevoel van onveiligheid en complexiteit. Dit weerhoudt hen te starten met het digitale proces of stoppen er daardoor juist mee. Gerichte voorlichting en educatie op dit gebied kunnen het vertrouwen in de veiligheid van de digitalisering vergroten en daarmee de participatie in de digitale samenleving.

Koopkracht

Senioren bungelen al jarenlang onderaan de koopkrachtplaatjes. Deels komt dat door ongerichte inkomensondersteunende maatregelen.

De Seniorencoalitie stelt met tevredenheid vast dat het hoofdlijnenakkoord erkent dat inkomensondersteunende regelingen te ingewikkeld zijn en vaak tegen elkaar inwerken. Juist de mensen voor wie de regeling een ondersteuning moet zijn, kunnen daarbij buiten de boot vallen.

Wij vinden het belangrijk dat landelijke en gemeentelijke regelingen op elkaar aansluiten. De voorstellen in het Akkoord zijn een goed vertrekpunt. De koopkracht van gepensioneerden met een middeninkomen en een zorgvraag, heeft extra aandacht nodig.

Bestaansminimum

Er zijn in Nederland nog steeds specifieke groepen van mensen die leven onder het bestaansminimum. In een land als Nederland zou dat niet zo hoeven zijn. We ondersteunen het idee om gerichte oplossingen te gaan vinden om deze groepen te helpen. Op die manier kunnen ook deze inwoners van Nederland op een volwaardige manier mee doen in onze samenleving en er hun bijdrage aan leveren.

WW

Uit de bijlage bij het hoofdlijnenakkoord blijkt het voornemen om de maximale WW-duur te verkorten naar 18 maanden (nu: 24 maanden). Dit zal vooral gevolgen gaan hebben voor werknemers met een lang arbeidsverleden, oudere werknemers inbegrepen.

Wij vinden het belangrijk om het werkloosheidsrisico voor oudere werknemers goed te blijven afdekken. Het is nog steeds zo dat oudere werkzoekenden minder kansen op een nieuwe baan hebben dan jongeren. Dit terwijl de ouder wordende samenleving behoefte zal blijven hebben aan werkenden op leeftijd. Een verkorting van de maximale WW-duur kan, wat ons betreft, niet los staan van extra inspanningen om de leeftijdsdiscriminatie bij het zoeken naar werk het hoofd te bieden.

Werken loont in de pensioenfase

In het Akkoord is er aandacht voor meer loon naar werken. Bij gepensioneerden bestaat nog vaak de beeldvorming dat werken in de pensioenfase niet (voldoende) loont. Dit beeld is niet altijd correct, maar het weerhoudt hen wel om in loondienst te gaan of als zelfstandige te starten. Terwijl er juist in de groep gepensioneerden die nog maar kort met pensioen zijn,

een grote potentie zit voor de arbeidsmarkt. Wij vinden het daarom belangrijk dat het ook voor deze groep voldoende moet lonen om in het arbeidsproces te gaan of te blijven. Dat kan door fiscale stimulering, maar ook door de beeldvorming hierover positiever te maken middels voorlichting.

Pensioeninkomen

De AOW en het aanvullend pensioen zijn voor de meeste mensen in de pensioenfase de belangrijkste inkomensbronnen. De AOW is een basisinkomen, voor veel ouderen is dit zelfs het enige inkomen. Daarom is het van groot belang dat de AOW blijft meegroeien met de gemiddelde inflatie. Daarnaast hebben steeds meer Nederlanders een aanvullend pensioen. Met de nieuwe pensioenwet moet worden bereikt dat het

pensioenstelsel robuuster, duidelijker en moderner wordt. Dé belofte hierin is een koopkrachtiger pensioen. Wij steunen de nieuwe wet, maar deze heeft nog wel het één en ander aan verbeteringen. Bijvoorbeeld door ruimere mogelijkheden te creëren om een koopkrachtige pensioenuitkering beter bereikbaar te maken.

Belasting en toeslagen

Het Hoofdlijnenakkoord bevat een beperkt aantal maatregelen op fiscaal- en toeslagenterrein, dat een kleine lastenverlichting voor een aantal gepensioneerden zal betekenen. Vooral zijn wij benieuwd naar het voornemen om het belasting- en toeslagstelsel te hervormen.

In onze beleidsspeerpunten kennen wij verschillende voorstellen die zouden kunnen helpen bij de hervorming. Zoals (v.w.b. de toeslagen) het afschaffen van de zorgtoeslag zonder inkomensgevolgen voor de huidige rechthebbenden, maar ook het hervormen van de huurtoeslag. Ook het uitbetalen van het niet-gebruikte deel van de fiscale heffingskorting voor mensen met een laag inkomen. Wij willen daarom graag meewerken over dit onderwerp.

Tot slot

We staan met elkaar voor grote uitdagingen.. We hopen dat de nieuwe ministerploeg, de beleidsmakers op de departementen en de Kamerleden samen met ons en het veld aan de slag zal gaan om het Hoofdlijnenakkoord verder uit te werken. Wij willen als Seniorencoalitie hieraan graag bijdragen.

We bieden hierbij onze expertise en ervaringsdeskundigheid aan. We beschikken over kennisdossiers en vormen een brug naar de oudere bevolking. We zijn er van overtuigd dat we hiermee kunnen bijdragen aan goed en fijn ouder worden voor iedereen in Nederland.

SENIORENCOALITIE

HET GROOTSTE SENIORENNETWERK

Contact

Directies en voorzitters van de Seniorencoalitie zijn via de volgende nummers te bereiken:

ANBO-PCOB 0348 46 66 66

Koepel Gepensioneerden 030 284 60 80

NOOM 06 53 55 48 18

SOMNL 06 20 96 64 32